

FÉLÚTON

16.

Az acélszínû októberi égen egyetlen felhő sem látszott. A kopasz fák gyászörséget álltak a Tisza két oldalán. A város felöli oldalon a rozsdabarna kőgát kitartóan követte a víz útját, csak hídnál torpant meg, hogy néhány méter után tovább kísérje a folyót. A víz hártýája kifeszült, és lezárta az alatt dünyögő mozgást. Itt-ott fatörzsek, ruhadarabok tűntek fel, hogy aztán versenyt úszva egymással, beleolvadjanak a messziségbe. A híd pillérei, mint szétterpesztett lábak álltak mozdulatlanul, közvetlen közelükben a beléjük ütköző víz dermedt hidege bukott az örvénybe. Vergődött, fuldoklott egy ideig, mint az öngyilkosok, majd elernyedtt. A híd hasa sötét árnyékot tapasztott a vízre. A túloldalról átnéztek a házak, a fák, a kanyarban összeölelkezett a két part, mint két szerető. Nyirkos, kellemetlen hűvös ereszkedett mindenre. Csönd.

Ilyen csönd csak az elhagyott házak dohos szagú pincéjében szokott lenni. Mindenütt csönd. A riadt, bolyhos tüdejű hallgatás úgy tapadt a háztetőkre, kéményekre, hegyes dárdaként meredő templomtornyokra, mint a vízkő. Néma lüktetés. Felhőtlen, acélszürke csönd. Az utcákon csak katonák tartózkodtak. Az emberek behúzódtak a házakba. Gyűlöletes, konok csönd. A laktanyába nemrégén tértek vissza a tűszerészek. Lehajtott fejjel ettek. A parancsnoki szobában az őrnagy az ablakon keresztül nézte a felhőtlen eget, és ujjaival türelmetlenül dobolt a párkányon. Idegesítő csönd.

A vasúti töltés megégett kígyóként lapult földhöz. A fekete bombatölcsérekben mozdulatlan volt a víz. A sínek ijedten állták el egymás útját. A kavicsok egymásra támaszkodtak, hogy elviseljék a hátukra merevült acélcsíkokat. A baktárház ajtaja tátott szájjal, visszafojtott lélegzettel hallgatott. Elhagyott csönd.

A pályán egyetlen szerelvény állt, szemben az állomás barakkszerű épületével. A vagonok mellett fegyveres örök sétáltak. Oda-vissza, oda-vissza, mint néma metronóm. Az épület előtt egy ládán a tizedes üldögélt, fölhúzta térdét, rákönyökölt, és tenyerébe támasztotta fejét. Várta a telefonon beígért katonákat, akiket a megszökött felkutatására kért. Megvénült, fogatlan csönd.

Bent, az épület egyetlen, alig használható szobájában, alig mozdult a cigaretta füsttel telt levegő. Tétova csönd. A megközelíthetetlen idő nesztelenül mászkált a falon, mint a táplálékot kereső százlábú. Kegyetlenül nyomasztó délután, mint valami megkötözött, fogságba esett vadállat. Pattanásig feszült, ideges némaság, velőkig ható, dobhártyarepesztő csönd. Szokatlan csönd.

Mindent betöltő, mindent eltitkoló, mindent eltakaró nagy-nagy csönd.

Délután fél négy volt, vagy alig valamivel több. Minden átmenet nélkül irtóztató robbanás rázta meg a levegőt, majd közvetlenül utána még egy. A csönd szétpattant, mint a buborék. Szétfröccsent részei bepermezték mindent. A bénító zaj végigkavarta a vizet, betörte az ablakokat, megrázta a házakat, és megdöbentette az embereket.

A híd gerince rettenetes roppanással kettétört, a korlát részei, mint kiszikkadt bordák, szétszóródtak a levegőben, majd belefúródtak a vízbe, átszakítva a feszes

hártyát, és elmerültek. A hatalmas test egy pillanatig remegett, aztán beleroskadt a folyóba. A víz toronymagasságig csapódott, iszonyatos, piszkos könnyeket hullatva a tetetlen lábakra. Úgy látszott, mintha ez a szennyes víztömeg örökre el akarná takarni a tett színhelyét, mintha fönt hozzácsapódott volna az acélkék éghez és hegyes csúcsban összeforrt volna avval, eltakarva a két partot egymás elöl, és mint megfeketedett cseppkő, a végtelen időig obeliszket állított volna magából, aztán lezuhant az egész tömeg, hogy borzadva elússzon. Apró nyögésekké, sóhajtásokká csillapodott a zaj. A hang végigszágulzott a város felett, ott körözött egy ideig, mint a vércse, majd rázuhant a házakra.

Az utcán tartózkodó katonák megdermedtek. Kövé dermedt a zaj. A reszkető házakba húzódó emberekben zakatolt a visszafojtott lélegzet. Kétségbeesett ordítású zaj. Zaj.

A parancsnoki szobában ácsorgó őrnagy megborzongott, abbahagyta a dobolást remegő ujjával, mosolynak szánt fintor merevedett az arcára, amikor az asztalon álló üvegből ivott egy korty pálinkát. Elégedett volt. Alattomos, kusza zaj.

A vasúti töltés kigyóteste megvonaglott, a sínek kérdőjellé kunkorodtak. A kavicsok ijedten szétugrottak. A bakterház megroggyant, térdre bukott, mintha imádkozni készülne. Fogcsikorgató zaj. Az egyetlen szerelvény utolsó kocsija fölágaskodott és kibuggyant gyomorral oldalára dőlt, maga alá préselve a földön hasaló katonát. Gyilkos robaj. Sirató zaj. A lánán üldögélő tizedes a falhoz vágódott és mozdulatlanul elnyúlt. Utolsót harapó, fogatlan zaj.

Bent az épületben mennyezetre szorult a cigarettafüst, az árnyékok szétszakadtak, mint a fekete

posztó, és rácsavarodtak az eltaposott százlábú időre. Tétova, keserű zaj.

Pattanásig feszülő, minden betöltő robbanás, dördülés, zaj szorította dübörgő melléhez a világból kitépett szívet, mint halálban ölelkező testetlen pusztítás.

Az egész alig tartott tíz percig, de ebben a tíz percben kitombolta magát az alattomos, értelmetlen pusztítás. A rémület, kétségbeesés nyirkos zuhataga bebújt a legrejtettebb résekbe is. A beláthatatlan időig tartó percek kimozdítottak minden lehetségest. A magában mormogó víz nyugtalanul takargatta a gyomrában fekvő idegent. Lassan, végtelenül lassan alakult át nyugodt mozgású tömeggé, de piszkosszürke szemében még órák múlva is ott lebegett a félelem. A váratlanul megjelenő, hidakat, csöndet robbantó zaj remegve gyűrűzött újra hallgatássá. Mindent tudó, mindent ordító zaj, mindent könnyező fájdalmas csöndvegyület. Újra nagy csönd.

Délután négy óra volt, vagy alig valamivel kevesebb.

17.

A robbanás percekre szoborrá mintázta a csoport tagjait. Döbbenet néztek egymásra, anélkül, hogy szóltak volna. Kétségbeesés tehetetlen kérdései lapultak a szomorú, betonszínű szemekben. A közeli vasúti híd roncsai fölött még sokáig ott lebegett a fekete füst, mint kiterjesztett szárnyú halálmadár. Erőszakosan nyomult előre a kesernyész, égett szag. Az első rémület után pillanatok alatt kint álltak az épület előtt. A tizedes nyögve tápáskodott fel a fal mellől, karját tapogatva, közben irgalmatlanul káromkodott. Szemben a felborult kocsitól futva érkezett három katona.

? Gácsi alatta maradt! – lihegte az egyik.

Rohantak. A szétszóródott zsákok tartalma betakarta a vagon környékét. Tanácstalanul néztek szét.

? Lehetetlen kivenni.

? Hátha él!

? Az nem lehet. Ekkora súly...

Hiába próbáltak meg mindent, a hatalmas vagon nem tudták elmozdítani. Szótlanul, az erőlködéstől leizzadva, kivörösödött arccal állták körül a kocsit.

- Mégse lehet csak úgy itt hagyni!

A tizedes telefonon jelentette, hogy mi történt és valami emelőt kért, hogy ki tudják venni a szétroncsolt embert.

A katonák tétlenül ténferegtek.

A tizedes várt. Érezte a feléje csapódó, gyűlölködő pillantásokat. Igyekezett nyugodt maradni, megmenteni valamit a kevéske tekintélyből. Keserűen látta, hogy minden ellen esküdött, fokozatosan dőlt össze az eddig ledönthetetlennek hitt erő. Egyetlen lehetséges védekezés az volt abban a pillanatban, hogy hallgatott.

Nem állított ki őrséget a szerelvényhez, csak egyetlen katona sétált az épület előtt. Jóval vacsora után végre megérkezett egy tízkerekű teherkocsi. Félórán belül átbillentették az összetört vagon. A csörlő kétszer elszakadt, mire megmozdult a teher.

Az emberek eltakarították a zsákokból kihullt holmit. A teherkocsi reflektora világított.

Szörnyű látvány tárult eléjük. Gácsi felismerhetetlen holtteste szinte véres masszának tűnt. Teljesen szényomta a vagon. A tizedes mereven bámult maga elé.

Lombos a következő kocsi oldalának támasztott fejjel okádott. Túri sűrűn nyelte a torkában

összesűrűsödött nyálgombócokat. Sebes sírt. A többiek levett sapkával, sápadtan, lehajtott fejfel álltak.

Török és a teherkocsival érkezett két katona nagy ügyel-bajjal egy sátorlapba csavarták a szétlapított testet és felrakták a kocsira. A két katona elhajtott. A motor éktelen sírással kapaszkodott fel a töltésre, majd eltűnt a lejtőn. Amíg lehetett követték szemükkel, aztán elballagtak.

Az este váratlanul zuhant rájuk. Beszorította őket a homályos helyiségbe, ahol minden mozdulat, koppanás, hang úgy hallatszott, mint a sírkamrába leeresztett koporsódördülés.

Éjfél tájban egyre közeledő dörgés hallatszott. A szurokfelete palástot torkolattüzek tarkították, mint vörös hímzés az ég mellényén. Néha elhalkultak, hogy utána egyre sűrűbben szakítsák át az éjszakát.

Reggelre teljesen csönd lett.

Az ébresztő után közvetlenül megszólalt a telefon, és a tizedest eligazításra hívták a laktanyába. Török Túrira bízta a csoportot, és azonnal elindult. Túri nyomban cselekedni akart. Itt volt az alkalom, hogy tervüket végrehajtsák. A vagonokban lévő zsákokból a csoport átöltözik, aztán eltűnnek. Váratlanul megjelent egy tűzszerész tizedes. Piros kerékpárral érkezett, azzal az utasítással, hogy vigye a csoportot a laktanyába. Elkerülték egymást Törökkel.

Az emberek lassan készülődtek. Rosszat sejtve gondoltak az indulásra, mintha tudták volna, hogy ez a gyors távozás összefüggésben van az éjszakai, egyre közelítő ágyúzással. Mozdulataikban szinte görcsbe rándult az ösztönös ellenkezés. A piros kerékpáros tűzszerész tizedes türelmetlenül toporgott közöttük, rövid válaszokat adva a kérdésekre.

- Hová megyünk?

- Mondtam már egyszer, hogy a laktanyába!
- Történt valami, hogy olyan sürgős?
- Semmi.
- Azért jó lenne tudni, mi lesz velünk?
- Hátrább vonulunk.
- Hová?
- Át a Dunán.
- Mindenki?
- Maga talán itt akar maradni?
- Az tán jobb volna?
- Ne dumáljanak annyit, hanem mozogjanak!

Végre elindultak. Átmentek a töltésen a Nagyállomás felé, hogy lerövidítsék az utat. Elöl a tűzszerész tizedes piros kerékpárjával, mögötte a csoport. Alig érték el az állomás épületét, amikor iszonyatos tűzpárbaj kezdődött. Meglepően gyors volt az egész. A levegőben szinte keresztették egymást a két partról elindított lövedékek. A környék reszketett, remegett a sistergéstől, süvítéstől. Tompa puffanások jelezték a becsapódásokat. Lélegzetelállító feleselés volt.

A csoport a Nagyállomás pincéjében keresett menedéket. A tűzérési bemutatózás nem csökkent.

- Megjöttek.
- Gyorsan ideértek.

Túri egész idő alatt azon törte a fejét, hogy találnak megoldást, hogy lelépjenek. „Ki kell várni – nyugtatta magát – Nincs messze az idő. Olyan kapkodás, zűrzavar van, hogy ha figyel az ember, rátalálhat a megoldásra. Semmiképpen nem szabad elengedni a lehetőséget!”

Az úton katonák igyekeztek a megjelölt irányba. Néha elhúzott mellettük egy megrakott teherautó, kellemetlen zakatolásuk betöltötte az utcát. Már végképp úgy látszott, hogy a hozzájuk társult szakasszal kell menniük, amikor váratlan ötlet jutott eszébe Túrinak. Megállította a csoportot és közölte, hogy itt kell megvárniuk a tizedest. A szakasz tovább ment.

- Na végre! Már azt hittem, velünk maradnak! – mondta Lombos örömmel.

Korai volt az öröm, mert a sarkon megjelent Török tizedes. Bizonytalan léptekkel haladt, és jól látszott, hogy mozog a szája, mintha valakivel beszélgetne. Amikor meglátta a csoportot lelkendezve indult feléjük.

- Csakhogy összetalálkoztunk pajtások! Pajtikák, istenemre mondom, azt gondoltam, elvesztetek.

Dőlt belőle a szesz szaga. Többször megbotlott, amíg hozzájuk ért. Arcán értelmetlen vigyor rángatózott, szemét, mintha hályog borította volna, lefittyedt ajkát sűrűn nyalogatta nyelvével, hiányzó foga helyén fröcskölt a nyál beszéd közben.

- Gyerünk gyerekek, aztán majd csak lesz valahogy! Hát, hogy találkoztunk! Okos ember vagy te, Túri! Mindig tudtam, de azért utálok a pofádat, hallod-e!

Túri utálattal nézte tántorgó, lila arcú alakot. Minden idegszála megfeszült, hogy uralkodni tudjon magán. Érezte, hogy ez lesz az utolsó próba. Nincs tovább. Halántéka vadul lüktetett, ahogy fékezni az indulatát, szemében egy pillanatra megvillant a gyűlölet, aztán kialudt, csak bent egészen mélyen érezte, hogy meggyújtott valamit. Minden porcikája reszketett. Száját összeszorította. Fogai megcsikordultak az erőlködéstől. Várt.

A tizedes három vagy négyméternyire lehetett tőle, és megállás nélkül dadogott. Arca teljesen kivörösödött.

- Az egész csürhe bandát utálok! - szitkozódott az előbbi öröm után. - Olyanok vagytok, mint a birkák, csak terelgetni kell titeket!... Túri, a paraszt istenedet, te vagy közöttük a legrohadtabb, mert úgy csinálsz, mintha eszed is volna, pedig... - megállt, hogy kifújja magát.

Az emberek némán álltak, csak pupillájuk tágulása jelezte a gyűlöletet. Túri a földre támasztott puska agyát rugdosta. Az utcában csak ők voltak. Az ágyúzás csöndesedett.

Török tizedes tovább üvöltött, néha megcsuklott a hangja, mintha rögtön elbőgné magát. Szánalmas látvány volt a hadonászó, billegő, rekedten csaholó alak. Csak Túrinak beszélt.

- Te disznó, azt hiszed, nem tudom, hogy te szöktetted meg Gusztit, mi?

Kicsináltam már különb alakokat is, mint te... te... nyavalyás, te ökör! Na várj csak, lesz rád gondom, ha odaérünk! Sorakozóóó! Csürhe banda!

Senki nem mozdult, mint a híd megmaradt pillérei, úgy álltak az örvénylő,

büdös leheletű, szitkozódás előtt. Minden mondat visszahullt és áporodott hányadékként gyűlt össze.

Túri úgy érezte, megpattant benne valami, végigszáguldott a testén, feloldozta a görcsöt. Felkapta a fegyverét, egyetlen mozdulattal hátracsapta a zárat.

- Csönd! Csönd, a kutya úristenit, mert keresztüllölek, mint a kivénhedt

kutyát!

A tizedes kerekre tágult szemében egyszerre jelent meg a kijózanodás és a rémület.

- Ne, ne! - kapta maga elé a kezét, aztán gyûlölettõl elvakultan a

pisztolyához kapott, de mire elõránthatta volna, Lombos lefogta kezét, és elvette a fegyvert.

- Eltûnni!- vezényelt Túri.

Török tizedes hátrált egy darabig, amíg újra rácsattant Túri hangja.

- Futás!

A tizedes szánalmasan kacsázó léptekkel futott, mint a Vén Kutya,

amelyiket elûztek a nõsténytõl. Eltûnt a Kálvária felé.

- Most aztán tûnés! - mondta Túri. - Mindenki igyekezzen olyan helyet találni, ahol megbújhat. Guszti a régi téglagyárban van, oda is mehettek! Kettõ-háromnál több ne maradjon együtt.

Az utca rövidesen üres maradt.

18.

Az úton katonák igyekeztek a megjelölt irányba. Néha elhúzott mellettük egy megrakott teherautó, kellemetlen zakatolásuk betöltötte az utcát. Már végképp úgy látszott, hogy a hozzájuk társult szakasszal kell menniük, amikor váratlan ötlet jutott eszébe Túrinak. Megállította a csoportot és közölte, hogy itt kell megvárniuk a tizedest. A szakasz tovább ment.

- Na végre! Már azt hittem, velünk maradnak! - mondta Lombos örömmel.

Korai volt az öröm, mert a sarkon megjelent Török tizedes. Bizonytalan léptekkel

haladt, és jól látszott, hogy mozog a szája, mintha valakivel beszélgetne. Amikor meglátta a csoportot lelkendezve indult feléjük.

- Csakhogy összetalálkoztunk pajtások! Pajtikák, istenemre mondom, azt gondoltam, elvesztetek.

Dőlt belőle a szesz szaga. Többször megbotlott, amíg hozzájuk ért. Arcán értelmetlen vigyor rángatózott, szemét, mintha hályog borította volna, lefityvedt ajkát sűrűn nyalogatta nyelvével, hiányzó foga helyén fröcskölt a nyál beszéd közben.

- Gyerünk gyerekek, aztán majd csak lesz valahogy! Hát, hogy találkoztunk! Okos ember vagy te, Túri! Mindig tudtam, de azért utálok a pofádat, hallod-e!

Túri utálattal nézte tántorgó, lila arcú alakot. Minden idegszála megfeszült, hogy uralkodni tudjon magán. Érezte, hogy ez lesz az utolsó próba. Nincs tovább. Halántéka vadul lüktetett, ahogy fékezni az indulatát, szemében egy pillanatra megvillant a gyűlölet, aztán kialudt, csak bent egészen mélyen érezte, hogy meggyújtott valamit. Minden porcikája reszketett. Száját összeszorította. Fogai megcsikordultak az erőlködéstől. Várt.

A tizedes három vagy négyméternyire lehetett tőle, és megállás nélkül dadogott. Arca teljesen kivörösödött.

- Az egész csürhe bandát utálok! - szitkozódott az előbbi öröm után. - Olyanok vagytok, mint a birkák, csak terelgetni kell titeket!... Túri, a paraszt istenedet, te vagy közöttük a legrohadtabb, mert úgy csinálsz, mintha eszed is volna, pedig... - megállt, hogy kifújja magát.

Az emberek némán álltak, csak pupillájuk tágulása jelezte a gyűlöletet. Túri a földre támasztott puskágyát rugdosta. Az utcában csak ők voltak. Az ágyúzás csöndesedett.

Török tizedes tovább üvöltött, néha megcsuklott a hangja, mintha rögtön elbőgné magát. Szánalmas látvány volt a hadonászó, billegő, rekedten csaholó alak. Csak Túrinak beszélt.

- Te disznó, azt hiszed, nem tudom, hogy te szöktetted meg Gusztit, mi?

Kicsináltam már különb alakokat is, mint te... te... nyavalyás, te ökör! Na várj csak, lesz rád gondom, ha odaérünk! Sorakozóóó! Csürhe banda!

Senki nem mozdult, mint a híd megmaradt pillérei, úgy álltak az örvénylő,

büdös leheletű, szitkozódás előtt. Minden mondat visszahullt és áporodott hányadékként gyűlt össze.

Túri úgy érezte, megpattant benne valami, végigszáguldott a testén, feloldozta a görcsöt. Felkapta a fegyverét, egyetlen mozdulattal hátracsapta a zárat.

- Csönd! Csönd, a kutya úristenit, mert keresztüllölek, mint a kivénhedt kutyát!

A tizedes kerekre tágult szemében egyszerre jelent meg a kijózanodás és a rémület.

- Ne, ne! – kapta maga elé a kezét, aztán gyűlölettől elvakultan a

pisztolyához kapott, de mire előránthatta volna, Lombos lefogta kezét, és elvette a fegyvert.

- Eltűnni!- vezényelt Túri.

Török tizedes hátrált egy darabig, amíg újra rácsattant Túri hangja.

- Futás!

A tizedes szánalmasan kacsázó léptekkel futott, mint a Vén Kutya,

amelyiket elűztek a nősténytől. Eltűnt a Kálvária felé.

- Most aztán tûnés! - mondta Túri. - Mindenki igyekezzen olyan helyet találni, ahol megbújhat. Guszti a régi téglagyárban van, oda is mehetek! Kettő-háromnál több ne maradjon együtt.

Az utca rövidesen üres maradt.

19.

Túri, Lombos és Seres együtt maradtak, az volt a tervük, hogy megpróbálnak eljutni a Teréz utcában, ahol Túri apósa lakott, ha nem volnának otthon, akkor Guszti után a téglagyárba mennek.

Attól tartottak, hogy találkoznak valamelyik visszavonuló csoporttal, ezért kerülő úton, kisebb utcákban mentek. Bárki azt hihette, hogy járőrben vannak. Siettek.

A túlpartról újra erősebben ágyúztak. Az aknavetők dünyögő hangon kontráztak. A város felöli oldalon egyre kevesebb lövés hangzott. A Pesti út irányából gépkocsik berregése hallatszott, a hang vánszorogva érkezett hozzájuk.

Már nem lehettek messze, amikor egy akna csapódott le közelükben. Túrit, aki elől haladt, a légnyomás az árokba lökte. Lombos és Seres a Gyufagyár kőfala mellett lapultak.

Amikor Túri fölnézett, a füstben négy alakot látott, megrémült. Felismerte a tábori csendőrség egyenruháját. Tudta, hogy őt egyelőre nem fedezhetik fel, mert az árokban jól rejtve van, de Seres és Lombos a nyílt utcán fekszik. Keze reszketett, ahogy a fegyver után

tapogatott. Oldalra fordult. A mozdulatra majdnem feljajdult a fájdalomtól, a bordák tájékán kegyetlen nyilallást érzett. Nagynehezen négykézlábra tornázta magát és lassan mászott előre, közben szemmel tartotta a közeledő alakokat. Láta, hogy a másik kettő is észrevette őket, és óvatosan az árok felé kúsznak. „Ha odaérnek, nem lesz semmi baj.” – gondolta. Nagy keservesen sikerült elérni a fát, ahol meghúzódhatott. Izgatottan figyelte a másik kettő csigalassúnak tűnő mozgását. „Ha felfedezik őket, lőnöm kell! Soha nem löttem emberre. Most muszáj, vagy mi vagy ők! Nincs választás. Csak elérnék az árkot, akkor talán megúszhatnánk! Örült lassan haladnak, a füst egyre oszlik. Alig vannak húsz-harminc méterre!”

Hátranézett. Seres abban a pillanatban bukott be az árokba, Lombosnak még legalább öt lépésnyi hátrány a volt. Kibiztosította a fegyver és zajtalanul a fa, mellé támasztotta. Szemben a falon hosszú repedést látott. Ha odaérnek, lövök, amíg...”

Be sem fejezhette a gondolatot, amikor kiáltás hangzott és közvetlenül utána lövés dördült. Tudta, hogy fölfedezték Lombost, aki akkor ért az árokhoz, látta, hogy fölporzott az út a becsapódás helyén, aztán Lombos beugrott az árokba.

Érezte, hogy reszket a gyomra. Kezét a fegyverre tett. A mozdulatra újra beledöfött az oldalába a fájdalom. Rettenetesen erőtlennek érezte magát. „Most éppen, most, közvetlenül a cél előtt... Lehetetlen, meg kell tenni, különben vége... sohasem löttem még emberre... fázok. lehet, hogy eltört a bordám, iszonyúan szúr...” Hatalmas lélegzettet vett, vállához szorította a fegyver agyát, kissé oldalra hajtotta fejét, szeme összeszűkült. Forró hullám öntötte el. Halántékán érezte a türelmetlen kalapálást.

A repedés előtt megjelent az első alak. Futva érkezett. „Most, biztatta magát, de nem lőtt. – Lőj, te barom, lőj a szentségit, mert kinyírnak!” Összeszorította a fogát és meghúzta a ravaszt. A dördülés megrázta a levegőt. Egy pillanatra becsukta a szemét, de azonnal kinyitotta és látta, hogy ez elől futó megrándult és elvágódott. A mögötte futók földre vetették magukat. Találomra arra felé lőtt. Egy sorozat válaszolt. Újra lőtt, közben hallotta, hogy a másik kettő közül valamelyik besegített. „Ez Lombos –gondolta -, a cigány nem tud löni.” Várt egy ideig, de a lövésekre nem érkezett válasz.

Óvatosan kinézett. Nem látott semmit. Megpróbált hátrafelé kúszni, hogy elkérje a másik kettőt. Eszeveszett fájdalom járta át.

Lihegve érkezett meg.

- A sarokig el kell érni! – súgta.

20.

Egyenként indultak, az árok falához tapadva csúsztak hátrafelé. Lombos vaktában kilőtt egyszer-kétszer, heves tűz volt a válasz. A sarokkal szemben megálltak.

- Addig tüzelünk, amíg egyenként át nem érünk.

Seres indult, másodiknak Lombos, amint odaért, azonnal löni kezdett. Túri keservesen nyögve erőlködte föl magát. Várt, és amikor válasz nem érkezett Lombos lövéseire, átfutott.

- Úgy látszik, elmentek – súgta Lombos.

- Én se hallok semmit.

- Majdnem elkaptak.

- Nem sok kellett volna.

- De most aztán nyomás, innen már nincs messze!

Lombos még kinézett. Csak az ágyúdörgés hallatszott és a házak fölé szálló füst látszott. Az épület előtt fekete torkú gödör vicsorgott. Futottak.

A kis barna kapus ház körül csönd volt. Túri zörgetett. Óráknak tűnt, míg végre kinyílt az ajtó. Zihálva zuhantak be.

Az asszony azonnal levezette őket a pincébe. Amint kifújták magukat és megnyugodtak az izgalom után, átöltöztek. A fegyvert az udvaron lévő ásott kútba dobták.

Túri anyósa enni adott nekik. Nem beszéltek. Elnyúltak a fûrészporon. A pince hideg falain, mint békés virágok penészgombák fehérlettek. Végtelenül nagy nyugalom takarta le őket. Aludtak.

Mély, titokzatos álom békítette arcukat. A három alvó emberi álmot látott. Háromfelé indultak, és három irányból érkeztek ugyanoda. Csönd és öröm. Béke és nyugalom. Otthon. Beláthatatlan föld édesen anyás szaga lebegett az orrukban. Nincs robaj, nincs dörgés.

Álltak egymás mellett, és szürke, fáradt szemükkel nézték a bevonulókat. Valahol a túloldalon tekintetük találkozott a többiekével. Civilben voltak és integettek.

Ők hárman hazaindultak. Hideg télközelítő őszt volt.

„Hideg tél lesz.”

„Az. Hideg tél.”

„Hidegebb, mint tavaly.”

„Hidegebb.”

„Tán rövid lesz!”

„Maglehet.”

„Jobb lesz tavasszal.”

„Tavasszal mindig jobb”

Belopakodott álmukba a gyász robbanáslehető
füstempléke:

„Eltemetjük.”

„El. Úgy, mint egy embert”

„Úgy.”

Az ölelés könnyes szerető fehérje eltakarta előlük
a sírt.

Átadták magukat a sóvárgó szeretkezések
gabonaszárú asszonykarjainak.

Mély, emberi álmok fürdőztek a lezárt szemhajak
mögötti szürke tavakban, harmat könnyekben.

Vége.